

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษเป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญ เพราะปัจจุบันเป็นยุคสังคมข่าวสาร ภาษาอังกฤษจึงเข้ามามีบทบาทมาก เนื่องจากสารสนเทศต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ ดังนั้นจึงถือได้ว่าภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาสังคมไทย บุคคลที่มีความรู้ภาษาอังกฤษจึงจะมีโอกาสดีในสังคม

ในยุคปัจจุบัน เด็กไทยจะต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสารระดับสากลได้ ด้วยกระแสของความเป็นสากลทำให้ต้องเรียนภาษาอังกฤษให้ได้ในระดับที่ผู้เรียนสามารถจะสื่อสารและใช้ภาษาอังกฤษแสวงหาความรู้อันเป็นสากลได้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันประสบปัญหา คือ ผู้เรียนที่จบหลักสูตรในแต่ละระดับยังไม่บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่หลักสูตรกำหนด และไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษทั้งทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามความเหมาะสม ดวงเดือน แสงชัย (2533, หน้า 2) กล่าวว่า การสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยเริ่มต้นมาเป็นเวลานานหลายสิบปีแล้ว แต่ก็ยังไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร โดยเฉพาะในระดับเริ่มต้น คือ ระดับประถมศึกษา เช่นเดียวกับ ศิริพร จันทานนท์ (2533, หน้า 9) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษจนถึงระดับมัธยมศึกษา还不能เข้าใจข้อความหรือบทสนทนาภาษาอังกฤษทั่วๆ ไปในชีวิตประจำวัน แม้จะได้เรียนภาษาอังกฤษไปแล้วเป็นเวลาหลายปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความแตกต่างทางโครงสร้างระหว่างภาษาไทยกับภาษาอังกฤษ จึงทำให้การถ่ายโยงไม่มีประสิทธิภาพ

ขณะที่ผู้เรียนส่วนมากไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษ แต่มีผู้เรียนอีกกลุ่มหนึ่งที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษในเกณฑ์ดี ทั้งที่ผู้เรียนทั้งสองกลุ่มเรียนในหลักสูตรเดียวกันตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ด้วยเหตุดังกล่าวจึงเกิดข้อคำถามว่าผู้เรียนที่มีความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษมีปัจจัยใดที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศหรือศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาต่างประเทศ

โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณที่มุ่งเน้นทดสอบสมมติฐานตัวแปรที่ได้จากทฤษฎีหรือการศึกษาวิจัยของชาติตะวันตก แล้วนำตัวแปรดังกล่าวมากำหนดหาผลสัมฤทธิ์ต่อการเรียนภาษาต่างประเทศเป็นหลัก โดยสามารถสรุปตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยเชิงปริมาณได้ดังนี้ (มณเฑียร ชมคอกไม้, 2541, หน้า 62)

1. กลุ่มตัวแปรทางด้านผู้เรียน ได้แก่
 - 1.1 ตัวแปรทางด้านอายุ
 - 1.2 ตัวแปรทางด้านความรู้ความเข้าใจ เช่น เชวณปัญญ ความถนัดทางภาษา
 - 1.3 ตัวแปรทางด้านวิธีการเรียน เช่น กลวิธีการเรียนภาษา แบบการเรียน
 - 1.4 ตัวแปรทางด้านจิตใจ เช่น แรงจูงใจ เจตคติ
2. กลุ่มตัวแปรทางด้านบริบทในการเรียนภาษา ได้แก่
 - 2.1 การเรียนภาษาอย่างเป็นทางการ
 - 2.2 การเรียนภาษาอย่างไม่เป็นทางการ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การศึกษาวิจัยแบบผสมวิธี หรือ Multi-Method Research (ผ่องพรรณ ตรียมงคล, 2541, หน้า 224 อ้างอิงใน Cohen & Manion, 1994) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่ง Creswell (1994, pp. 184-189) ได้กล่าวถึงแนวทางของการวิจัยผสมวิธี โดยเรียกกลยุทธ์นี้ว่า “Combined Qualitative and Quantitative Design” และเสนอ กลยุทธ์การวิจัยในรูปแบบ “แบบนำ-แบบรอง” (Dominant – Less Dominant Design) โดยเป็นการวิจัยที่ดำเนินการด้วยวิธีหลักแนวทางใดแนวทางหนึ่งและใช้อีกวิธีการมาเสริมเพื่อขยายความ เพื่อตรวจสอบยืนยัน หรือเพิ่มความลึกของข้อมูล ทั้งนี้ประโยชน์ของการวิจัยแบบผสมวิธีจะช่วยแก้ไขข้อจำกัดของการวิจัย 2 ประเด็นหลัก คือ แก้ข้อจำกัดของอคติ (Bias) และขาดความเชื่อมั่นในวิธีการของผู้วิจัย (ผ่องพรรณ ตรียมงคล, 2541, หน้า 227-233)

โดยการเก็บข้อมูลในขั้นต้นจะใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาถึงตัวแปรด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนในเชิงลึกว่าปัจจัยใดมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษ โดยผู้วิจัยเลือกศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตจังหวัดพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก โดยคัดเลือกจังหวัดระยองและจังหวัดชลบุรี เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่าวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนที่อยู่ใน 2 จังหวัดนี้ เพราะจังหวัดระยองและชลบุรีกำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่การเป็นศูนย์กลางทางการค้า การท่องเที่ยว และภาคอุตสาหกรรมในภาคตะวันออก เป็นที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่จำนวนมาก เป็นที่ตั้งของท่าเรือน้ำลึก สถาบันการศึกษา และสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ มากมาย ซึ่งเมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดระยองและชลบุรีพบว่า การขยายตัวภาคเกษตรกรรมมีอัตราลดลงทุก ๆ ปี ในขณะที่

ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการมีการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น คาดว่าจะมีการนำเทคโนโลยีและวิทยาการสมัยใหม่มาใช้ในพื้นที่นี้เป็นจำนวนมาก ลักษณะการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจดังกล่าวย่อมจะส่งผลให้เกิดความต้องการแรงงานที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างดีเป็นจำนวนมาก นักเรียนที่เรียนในจังหวัดระยองและชลบุรีจึงควรจะต้องมีความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษเพียงพอที่จะใช้ในการสื่อสาร และสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการประกอบอาชีพ เพื่อที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานในพื้นที่ได้

ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลในวิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีผลการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการสอบวัดระดับคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (National Test) เมื่อปีการศึกษา 2546 วิชาภาษาอังกฤษอยู่ระดับคุณภาพ/ช่วงคะแนนเกณฑ์ดี คือ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 95 ขึ้นไป

เมื่อได้ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษจากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพแล้ว นำปัจจัยที่ได้มาทำการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามปัจจัยสู่ความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว มาวัดกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีระดับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษร้อยละ 75 ขึ้นไป คือ ได้เกรด 3, 3.5 หรือ 4 ในภาคเรียนที่ผ่านมา จากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 และโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ตรวจสอบด้วยการคำนวณหาค่ามัธยเลขคณิต ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) และการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) เพื่อศึกษาว่าปัจจัยใดมีความสำคัญมากน้อยเพียงใดและจัดหมวดหมู่ปัจจัย

ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นแนวทางในการทำวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในประเทศไทย เพื่อเป็นการช่วยลดความสูญเปล่าทางการศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน สถานศึกษา และครอบครัวที่จะร่วมมือส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนและเป็นกำลังสำคัญของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียน ที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษสูง

คำถามการวิจัย

คำถามการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษมีประเด็นหลักและประเด็นย่อย ๆ อะไรบ้าง

คำถามการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษ คือ ปัจจัยอะไร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยผสานวิธี (Multi-Method Research) ในการทำการวิจัย โดยใช้รูปแบบนำและรอง (Dominant-Less Dominant Design) ซึ่งเป็นการวิจัยที่ดำเนินการด้วยวิธีการวิจัยหลักแนวทางใดแนวทางหนึ่งและใช้อีกวิธีการมาเสริมเพื่อขยายความ โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Method) เป็นรูปแบบนำและการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) โดยใช้ระเบียบการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological Study) เป็นรูปแบบรอง ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อหาว่าปัจจัยใดบ้างเป็นตัวกำหนดความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษ ตามปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากสภาพความเป็นจริง ที่เป็นสาเหตุแท้จริงในเชิงลึก โดยอาศัยแนวคิดและหลักการของบุคคลต่าง ๆ มาเป็นแนวคำถามในการเก็บข้อมูล ข้อมูลที่ได้นำมาสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยนำปัจจัยที่ได้มาทำการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ มาตรวจสอบด้วยการคำนวณทางสถิติ และการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) เพื่อจัดเป็นหมวดหมู่ของปัจจัยและตัวแปรที่ศึกษาว่าตัวใดมีความสำคัญมากน้อยเพียงใดและความสัมพันธ์กันของตัวแปรอื่นหรือไม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ
2. นำผลการวิจัยไปใช้ในการส่งเสริมวิธีการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแก่ผู้เรียน
3. นำผลการวิจัยไปใช้ประกอบในการปรับปรุงการทำแผนการสอนและคู่มือครู
4. เป็นแนวทางในการทำวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ

ขอบเขตการวิจัย

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูล คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีผลการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการสอบวัดระดับคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (National Test) ปีการศึกษา 2546 วิชาภาษาอังกฤษอยู่ระดับคุณภาพ/ช่วงคะแนนเกณฑ์ดี คือ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 95 ขึ้นไป

การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษ จากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 และ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 3,764 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีระดับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษร้อยละ 75 ขึ้นไป คือ ได้เกรด 3, 3.5 หรือ 4 ในภาคเรียนที่ผ่านมา จากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 และ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 650 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัจจัย หมายถึง คุณสมบัติที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ โดยได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ
2. ความสำเร็จในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ หมายถึง ความสามารถในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของผู้เรียน โดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพใช้ผลการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสอบวัดระดับคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (National Test) ปีการศึกษา 2546 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาภาษาอังกฤษ โดยมีผลการสอบอยู่ระดับคุณภาพ/ช่วงคะแนนเกณฑ์ดี คือ มีค่าร้อยละ 95 ขึ้นไป และการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ หมายถึง คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 75 ขึ้นไป ในภาคเรียนที่ผ่านมาเป็นค่าชี้วัดความสำเร็จ
3. นักเรียน หมายถึง ผู้เรียนที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 และ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1